

Tiltakozás az agresszió ellen

Szolidaritási gyűlések Szegeden és a járásban

A Vietnami Demokratikus Köztársaság függetlensége kikiáltásának 27. évfordulóján az egész ország dolgozói gyűléseken tiltakoznak a vietnami, laoszi és kambodzsai népet ért agresszió ellen.

Szeptember 4-én többek között a Csongrád megyei tanács vb, a Szegedi Textil-művek, a Postaigazgatóság, az 1-es számú postahivatal, az Ecset- és Seprűgyár, a Konzervgyár dolgozói fejezik ki együttérzésüket az indokínai népek iránt. Szeptember 5-én a kisiparosok, 6-án a Fodrász Szövetkezet tagjai, valamint a Ruhagyár KISZ-bizottsága, 7-én a Szegedi Kenderfonógyár dolgozói tiltakoznak az amerikai agresszió ellen. A Hazafias Népfront városi bizottsága 8-án rendez szolidaritási gyűlést, Vietnam amerikai szemmel címmel a Fáklya filmszínházban, 9-én pedig a KISZ városi bizottsága.

A szeptember 2-től 10-ig tartó szolidaritási héten Szeged csaknem minden gyárában, vállalatánál és intézmé-

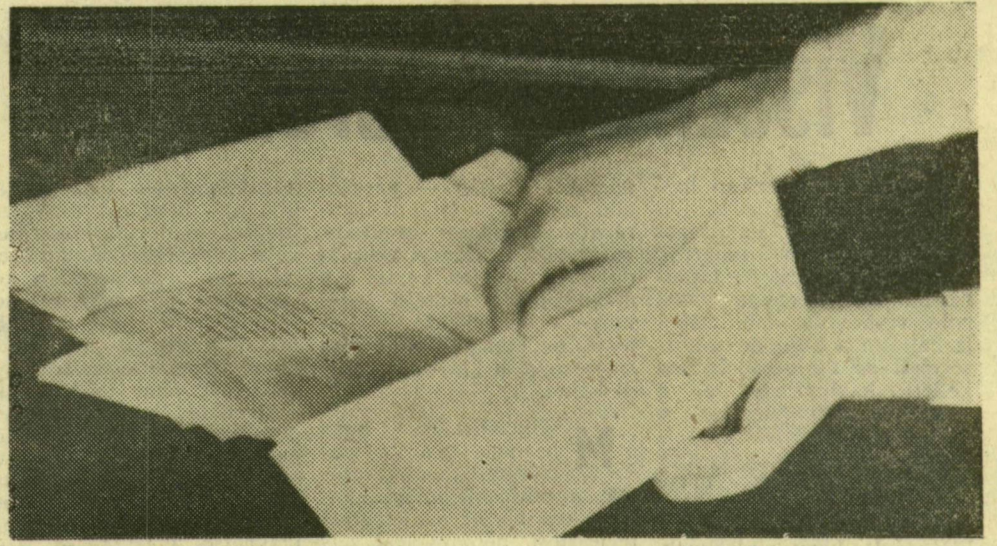
nyében megemlékeznek az indokínai népek jogos harcáról. A város dolgozói nemcsak eszmei, hanem anyagi támogatásukkal, munkafelajánlásokkal is segítik küzdelmüket.

A vietnami szolidaritási hét keretében *Mórahalm*on holnap, hétfőn délután 2 órakor, a nagyközség művelődési házában szervez a Hazafias Népfront, az Országos Béketanács és a Magyar Szolidaritási Bizottság kezdeményezésére a vietnami néphősi harcát méltató, az agresszió ellen tiltakozó tömegmegmozdulást. Szerdán délután 2 órakor *Sándorfalván* a Gépjavitó Vállalat, *Tápén* pedig a Hajójavító Vállalat szocialista brigádjai találkoznak hasonló rendezvényen. Csütörtökön este 6 órakor *Kisteleken*, a művelődési házában, pénteken délelőtt 10 órakor a *zákányzszéki* Május 1. Szakszövetkezetben, szombaton délután pedig 6-kor *Balástyán*, 7-kor pedig *Öttömösön* tartanak a művelődési házában tiltakozó nagygyűlést.

Kitüntetések

Szombaton délelőtt Szegeden, a megyei tanács házában kormánykitüntéseket adtak át. Az Elnöki Tanács a Munka Erdemrend ezüst fokozatát adományozta *Cserhalmi Mihálynak*, a Szentesi Városgazdálkodási Vállalat igazgatójának; a Munka Erdemrend bronz fokozatát *Deák Eszternek*, a Szegedi Városgazdálkodási Vállalat kertész szakmunkásának és *Elek Vidornak*, a megyei tanács vb építési, közlekedési és vízügyi osztálya főelőadójának, eddigi eredményes munkásságuk elismeréseként, nyugdíjazásuk alkalmából.

A kormánykitüntéseket *dr. Komócsin Mihály*, a Csongrád megyei tanács elnöke adta át. Jelen volt *dr. Biczó György*, Szeged és *Csorba György*, Szentestanácselnöke, valamint *Gulyás Antal*, a megyei tanács vb építési, közlekedési és vízügyi osztályának vezetője is.

Felmondó levél

„Értesítjük az Elvtársnőt, hogy munkaviszonyát 1972. június 30-i megszűnéssel felmondjuk...”

Szabványos bevezetés egy felmondó levélhez. Csak-hogy a felmondást indokolni is kell. S lehet-e ilyen képpen: „Vállalatunknál, belső átszervezés folytán a jövőben csak férfitöltőket foglalkoztatunk éjjeli munkakörben...”? Vagyis, pontosabban kifejezve a kérdés lényegét: felmond-e a vállalat valakinek csak azért, mert — nő? Ebben, a nem akármilyen vitában a Dél-magyarországi MEH Nyersanyag-hasznosító Vállalat Munkaügyi Döntőbizottsága mondta ki először az elutasító szót.

„Az MDB a panasznak egészében helyt ad. Kosztolányi Pálné panaszos felmondását hatálytalantítja, az alábbi indoklás alapján:

A felmondás egyik indoklását a vállalat átszervezésére hivatkozik, holott csak személyi cseréről van szó, női munkaerő felváltása férfi munkaerőre.”

FELLEBBEZÉS, TÁRGYALÁS

Ez ellen a határozat ellen nyújtott be fellebbezést a vállalat a Csongrád megyei Területi Munkaügyi Döntőbizottsághoz. A nyilvános tárgyaláson jelen van a vállalat jogtanácsosa, és természetesen eljött Kosztolányi Pálné is. 56 esztendő terhe a vállalat arcán az idő barázdái, haja csaknem teljesen ősz már. Sok keserűség gyűlhetett föl benne a felmondás napja — június elseje — óta; mert a kérdésekre sirósan válaszolt.

Dr. Tóth Lajosné, a tanács elnöke teszi fel a kérdéseket, még egyszer tisztázza a tényállást. Katteg az írógép.

„Ezt követően Kosztolányi Pálné a vállalat igazgatóságához fordult, és szociális körülményeire hivatkozva...”

A néni összeharapott szájjal, inkább befelé sír. Aztán mégis nyúl a zsebkendőhöz.

„...a vállalat igazgatója június 13-án kelt levelében nevezett részére papírbálozó gépet etetői munkakört ajánlott fel. Kosztolányi Pálné a felajánlott munkakört nem fogadta el...” — kattegy a sorokat az írógép.

A néni: — En a beteg kezemmel azt nem tudnám ellátni. Ez a gép nem rendszeres munkalehetőség, de amikor van munka, napi 50 —60 mázsa papír megmozgatását, cipelését kell elvégezni, ami az én jobb kezemmel lehetetlenség.

Dr. Tóthné a jogtanácsoshoz: — A Munka Törvénykönyve szerint rögzíteni kell, mi az a vállalati munkakör, amit nők nem tölthetnek be. Van-e ilyen szabályozás?

— Tudomásom szerint nincs — hangzik a válasz. Majd azzal folytatja, hogy az Mt. ilyen értelmezése szerint helytelen. Mert-hogy: eszerint keszonmunkára is jelentkezhetnek a nők. Tény viszont, hogy több betörés fordult elő a telepen.

— Általános tapasztalat, hogy a női éjjeliőrök félénkebbek.

Következőként éjjeliőrt mond a jogtanácsos. Holott a bírónő kérdései már tisztázták: csak este 10-ig dolgozott a sírdogáló néni, mint — telepőr, a vállalat vásárhelyi telepén.

„MOST HOVA MENNEK?”

Nem ok nélkül ragaszkodik a kollektív szerződés nem írja azt elő, hogy az éjjeliőri, telepőri munkakör a fenti jogszabályba ütköző munkakör lenne. Mivel nincs ilyen tiltó rendelkezés, helytelen a vállalat intézkedése, a nők férfi munkaerőre történő felváltása tekintetében azért is, mert az Mt. 18. paragrafus (3.) bekezdése szerint nem szabad hátrányos megkülönböztetést tenni a dolgozók között, ne-
tük szerint.”

A Rákóczi tér sarkán még egyszer összehálokunk Kosztolányi néniel. A kis-unokáját várja. Most elmondja azt is, mi baj az egészségével.

— Nemesak örököttem én; mikor nem volt takarítóhó, kályhakat salakoztam, ablakot mostam, télen a havat is eltakarítottam. A férfiak mindezt nem vállalták el. Egyszer a hólapátolás közben elessem. Nem mentem orvoshoz, csak sokára, akkor derült ki, hogy a bordám tört el. Aztán lett idegyulladásom.

Ez is hozzátartozik a képhez. S még az is, amit levelében is megirt a vállalat igazgatójának. „En nem hivatozom a női egyenjogúságra, mert kormány-
parthatározat már ezt leszögezte, csupán emberségre hivatozom.”

Mi mégis hivatozunk mind a kettőre. S vonják le az adódó tanulságokat más munkahelyeken is.

MEGKÜLÖNBÖZTETÉS NELKÜL

Sehová, kedves Kosztolányi néni! Menjen haza, és nyugodjon meg. A TMDB határozatának sorai közül ez olvasható ki. Maga a határozat pedig:

„A Területi Munkaügyi Döntőbizottság a vállalat fellebbezését elutasítja, és az I. fokú MDB 3/1972. sz. határozatát változatlanul helybenhagyja.

A jelen határozat végérvényes, és ellene további fellebbezésnek helye nincs.”

Tanulság az indoklás is.

„A TMDB a felmondásban megjelölt indokot vizsgálva megállapította, hogy Kosztolányi Pálné munkaviszony-megszüntetése során, az „átszervezés” csupán abban jelentkezett, hogy a női munkaerő helyett férfi munkaerőt állított be a vállalat, így helyesen állapította meg az I. fokú MDB, hogy ez az átszervezés fogalmát nem meríti ki. A vállalati intézkedés törvénysértő azért, mert az Mt. 20. paragrafus szerint nő csak olyan munkára nem lehet alkalmazni, amely testi alkata tekintettel, reá hátrányos következményekkel járhat. Sem központi jogszabály nincs, sem pedig kollektív szerződés nem írja azt elő, hogy az éjjeliőri, telepőri munkakör a fenti jogszabályba ütköző munkakör lenne. Mivel nincs ilyen tiltó rendelkezés, helytelen a vállalat intézkedése, a nők férfi munkaerőre történő felváltása tekintetében azért is, mert az Mt. 18. paragrafus (3.) bekezdése szerint nem szabad hátrányos megkülönböztetést tenni a dolgozók között, ne-
tük szerint.”

A Rákóczi tér sarkán még egyszer összehálokunk Kosztolányi néniel. A kis-unokáját várja. Most elmondja azt is, mi baj az egészségével.

— Nemesak örököttem én; mikor nem volt takarítóhó, kályhakat salakoztam, ablakot mostam, télen a havat is eltakarítottam. A férfiak mindezt nem vállalták el. Egyszer a hólapátolás közben elessem. Nem mentem orvoshoz, csak sokára, akkor derült ki, hogy a bordám tört el. Aztán lett idegyulladásom.

Ez is hozzátartozik a képhez. S még az is, amit levelében is megirt a vállalat igazgatójának. „En nem hivatozom a női egyenjogúságra, mert kormány-
parthatározat már ezt leszögezte, csupán emberségre hivatozom.”

Mi mégis hivatozunk mind a kettőre. S vonják le az adódó tanulságokat más munkahelyeken is.

„A Rákóczi tér sarkán még egyszer összehálokunk Kosztolányi néniel. A kis-unokáját várja. Most elmondja azt is, mi baj az egészségével.

— Nemesak örököttem én; mikor nem volt takarítóhó, kályhakat salakoztam, ablakot mostam, télen a havat is eltakarítottam. A férfiak mindezt nem vállalták el. Egyszer a hólapátolás közben elessem. Nem mentem orvoshoz, csak sokára, akkor derült ki, hogy a bordám tört el. Aztán lett idegyulladásom.

Ez is hozzátartozik a képhez. S még az is, amit levelében is megirt a vállalat igazgatójának. „En nem hivatozom a női egyenjogúságra, mert kormány-
parthatározat már ezt leszögezte, csupán emberségre hivatozom.”

Mi mégis hivatozunk mind a kettőre. S vonják le az adódó tanulságokat más munkahelyeken is.

Simai Mihály

Kombájnok pihenőben

Hazatértek a kombájnok. Állnak a gépműhelyek körül, pihenik a hosszú út fáradalmait. Némelyikre még nagy munkát ró az ős, közeleg a kukorica betakarítása. Kis átalakítások és zúghatnak ismét a földeken.

Nem kényeztetett el benünket ez az év sem. Már a száraz, goromba tavasz figyelmzetetett, megdolgozunk az ideai kenyérért, eredményekért. A homoki földeken boldogulok: elkeseredetten rakták a palántákat, és nézték, nézték az eget. Kíméletlen idő verte a határt, futott a homok, tönkverte a palántákat. Újrakezdték a munkát. A gyümölcskertek rekordjait is elvitte az időjárás. A nyár irtózatoss meleg hozott, Péter-Pál előtt megkezdődött az aratás. A gépek kijavítva, a kombájnok alkatrészekkel ellátva, gyors ütemben takarított be az új termés. Gazdagon ígért és fizetett a föld.

Küszködés az idővel

Július második felében tömördek csapadék hullott. Ezen a tájon több gazdaságban már végefelé tartott az aratás. A szomjas föld elitta az esőt, a homok el se telt vele, pár nap kiesés, és újra zúgtak a hatalmas gépek. Dunántúlon tovább esett, állandóan. Megcsúnyultak a táblák, napról napra szegényedtek. Sárba verte az idő a termést. A kálászok engedelmesen lefeküdtek a földre. A búzamezők piszkos-szürkévé lettek. Süppedőssé, tocsogóssá a táblák. Hiába volt a jó felkészülés, a gyors aratáshoz elegendő nagy teljesítményű géppark, a kombájnok tehetetlenül, télenül várakoztak, nem boldogultak a felázott, latyakos táblákon. Elkeserítő, tragikus helyzet alakult ki, az ország kenyeré pusztlóban, a térszágok kiskaszakkal kezdtek az aratáshoz, küszködtek az idővel, mentették a termést.

Segítség Dunántúlnak

Zala, Baranya, Veszprém, Tolna, Győr, Vas, Komárom és Somogy megye segítséget kért az Alföldtől, a tisztántuli gazdaságtól, ahol már jóval kevesebb volt a betakarításra váró kalászos. Csong-

rádból, Békésből, Szolnokból, Bácsból és a Hajdúságból kombájnok százai indultak, aratók, hogy segítsenek az ország kenyerének betakarításában. Dunántúl dombos földjein százával tűntek fel a segítségkombájnok, érkeztek vasúton, saját kerekükön.

A székutasi Új Élet Tsz-ben július 25-én ért véget az aratás. Négyezer holdon fizetett a gabona. Örültek a szövetkezeti gazdák, biztonságban a jó termés. 15 kombájnjuk derekasan dolgozott, szinte megállás nélkül. Azonnal a távoli Vas megyébe indították a behemót gépeket, széles vágószerszemetüket leszerelték, és külön vontatókkal vitték az aratók, cséplők után. A makói és a marcali TESZÓV kapcsolataként 22 kombájnj került Somogy megyébe, Makó és Hódmezővásárhely környékéről. Szeged, Makó, Vásárhely, Szentest, Csongrád vasútállomásairól ment a segítség, irányvonalok vitték a kombájnjokat, irányvonalok hozták szárítani a nedves gabonát. Csongrád megyéből 99 kombájnj dolgozott a dunántúli búzamezőkön.

A szegedi Felszabadulás, a tiszaszegedi Búzakalászás Tsz két-két kombájnya a pálpocai Szabad Föld Tsz-ben dolgozott. A forrásküti Haladás, a tápéi Tiszatáj gépei is kitétek magukért, mint valamennyi kombájnj és vezetője, akik szűkebb pátriánkból a messzi földekre eljutottak. Az aratás hőseinek véleménye szinte szóról szóra meg-
egyeznek.

Tapasztalat és idő

— Atutaztuk az országot. Jó helytünk lett, gondoskodtak rólunk, elláttak élelemmel, szálláshellyel és maguk közül valónak tekintettek, családtagoknak, akikkel osztozni lehet a bajokban, örömeinkben. Azonnal munkába kezdtünk. Sokat esett az eső, nehezítette sorsunkat, vigyázza dolgoztunk a vizes földön, minden percet kihasználtunk, amit ember megtehet, megtettük. Két esztendeje segítségünkre siettek, hogy a Tiszát legyőzzük, dunántúliakkal is találkozunk a gátakon. Viszontoztuk szívességüket, bár nekik kellett volna.

Augusztus 23-án érkeztek vissza megyénkbe a kombájnok. Az ország kenyere betakarított. Egyedülálló példa a mezőgazdaságban, hogy országos átcsoportosítással ilyen szép eredményt értek el. Mindez a nagyüzemi mezőgazdaság erejét, nagykorúsodását mutatja.

Az „ember”-hónapok kezdődtek. A betakarítás dandárja. Fűszerpaprika, kukorica, szőlő, cukorrépa kínálja magát, s várja az őszi kérésztit a táblákat. Rengeteg a munka, pontos, jól szervezett felkészülést követel, ha idejében végezni akarnak a közös gazdaságok mind a betakarítással, mind a vetéssel, optimális időben földbe tenni jövő évi kenyérünk magját. Könnyen megtörténhet, hogy nem kedvez az őszi, gyakori esőket és korai fagyokat küld, ezzel lassítja a betakarítást, sőt károsítja a termést. Akadt már példa, hogy a fűszerpaprikák kint érte a korai fagy, és tetemes károkat okozott. Az ideai esztendő sikereért tehát még küzdeni kell. Tapasztalat, idő is van. S a legtöbb, országra szóló szép példa.

Sz. Lukács Imre

Október 3-án:

Dózsa-emlékünnepek Szegeden

Ebben az évben ország-szerte irodalmi, zenei este-ken, kiállításokon, emlékünnepeken idézik Dózsa György alakját, születésének 500. évfordulója alkalmából. Szegeden október 3-án, a Bartók Béla Művelődési Központban rendeznek irodalmi estet.

A legutóbbi évek tudományos kutatásai alapján ma a korábbinál tisztábban láthatjuk történelmünk nagy egyéniségének alakját. Milyen képe van a ma emberének Dózsa Györgyről? — ezt kérdézi, mutatja be az irodalmi összeállítás, és arra indít: magunkban lássuk meg Dózsa, észrevegyük a miénkben keresztült tévedéseit, vívódásait is.

Ady Endre, Juhász Gyula, Juhász Ferenc, Farkas Árpád, Kiss Anna, Kiss Benedek, Veress Miklós, Ratkó József, Tornai József verseiből, az Itélet című film forgatókönyvéből, történelmes, írók tanulmányaiból, cikkeiből Veress Miklós állította össze a műsort. Az emlékest rendezője Pálffy Katalin, a Szegedi Nemzeti Színház tagja. Előadóművészei: Melis Gábor, Kovács János és Tolnai Miklós, a Szegedi Nemzeti Színház, Ács János, az Egyetemi Színpad és Bogdányi Anikó, a Minerva Színpad tagja. Közreműködik a Bartók Béla kamarakórus, valamint Halmos Béla és Sebő Ferenc, a 25. Színház tagjai.